

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Борислав Александров Ясенов
АМГИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив

Излагам настоящото становище в качеството си на член на научно жури по процедура за защита на дисертационен труд на тема: „Фаготът като солиращ инструмент в произведенията на българските композитори от XX век“, за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство, докторска програма „Музикознание и музикално изкуство“. Автор на дисертационния труд е Даниела Николова Статкова – докторант към катедра „Духови и ударни инструменти“ при Инструментален факултет на НМА „Проф. Панчо Владигеров“, София, с научен ръководител проф. д-р Спиро Петков.

Предоставеният ми комплект материали включва следните документи: автобиография, дисертационен труд, автореферат, опис на реализираните концерти.

Даниела Статкова завършва средното си образование в Национално музикално училище „Любомир Пипков“, София, през 2012 г. със специалност Фагот. През 2014 г. продължава развитието си в НМА „Проф. Панчо Владигеров“, София, в класа на проф. Марин Вълчанов. В обучението ѝ е включена студентска практика в Симфоничния оркестър на БНР с ментор Александър Сарандев. От 2015 г. се обучава в Консерваторията в Лас Палмас, Канарските острови, при проф. Алфонс Бонафонт, по програма Еразъм. Развива богата солова и камерна концертна дейност както на островите, така и в България. След конкурс Статкова е приета в Младежкия оркестър на Канарските острови, с който осъществява четири турнета в Испания и други държави. През 2017 г. се дипломира с образователно-квалификационна степен „бакалавър“, а през 2018 г. придобива и магистърска степен, след което е зачислена като редовен докторант в НМА „Проф. Панчо Владигеров“, София.

Участва в множество майсторски класове на известни музиканти като: Бенс Боганий, проф. Марк Енгелхардт, Хосе Наваро, Алехандра Рохас и проф. Густаво Нунез.

В периода 2009-2018 година Даниела Статкова е удостоена с престижни награди от редица международни и национални конкурси у нас и в чужбина.

Докторантът е изключително активен в художественотворческата, а впоследствие в преподавателската и научноизследователската дейност.

Художественотворческата дейност на Статкова започва още в ученическите години като солист и оркестрант на Мандолинен оркестър „Prima Visione“ с диригент Силвия Статкова, а от 2007 година свири в състава на Младежка филхармония „София“, под диригентството на Деян Павлов, с която изнасят концерти в България и в чужбина.

В течение на своето професионално израстване дисертантът е солист на: Симфониета „София“ (2011); Нов симфоничен оркестър (2011); камерен ансамбъл „Софийски солисти“ (2012); Врачанска филхармония (2012), впоследствие става част от оркестъра. През 2021 г. е оркестрант и солист на Филхармония „Олтения“, Крайова, Румъния, а през 2022 г. е назначена на постоянна работа в оркестъра.

Статкова реализира значими концертни изяви в България, Румъния, Испания, Италия, Великобритания, Китай, Дубай и Индия.

Описана е концертната ѝ дейност в периода от 2019 до 2021 г., включваща множество концерти на авторитетни форуми.

Интересът към темата на дисертационния труд е провокиран от професионалната насоченост на Статкова и афинитета ѝ към българското творчество за фагот, както и произхождащата от него изпълнителска практика, а също и от оскъдността на теоретични

разработки, музикално-естетически и методико-приложни анализи свързани с произведения за инструмента.

В дисертацията си докторантът разглежда ролята и мястото на фагота в творчеството на българските композитори. Проследено е исторически създаването на творби за фагот при композиторите-класици на българската музикална култура (втора генерация), разцвета на фаготното изкуство при Трето поколение български композитори и развитието му до съвременното ни, отразяващо и новостите в композиционната техника и подхода на композиторите към инструмента. Аргументирана е тезата за многоликите художествени образи, сътворени в произведенията за фагот и творческите дръзновения на авторите, даващи нова насока и импровизационна свобода.

В труда е разгледана проблематика касаеща създаването, изучаването и интерпретирането на произведения за фагот, композирани от български автори.

Отбелязана е и огромната заслуга на първите български педагози, поставили основите на методиката на преподаване на фагот, с приноса им за интерпретирането на голяма част от произведения за инструмента, както и обогатяване на репертоара. Представен е проф. Атанас Гърдев – пропагандатор на произведения от български композитори в Чехия, както и видни български творци допринесли за създаването и опазването на българските произведения за фагот.

Реализирани са анализи и исторически справки на творби за фагот, част от тях разгледани и през погледа на видни български композитори (акад. Васил Казанджиев, проф. д. изк. Пенчо Стоянов, проф. Михаил Пеков, проф. Милко Коларов, проф. Емил Наумов и Румен Бояджиев – син).

Проследена е еволюцията на фагота през вековете – история и факти, и връзката с българските произведения за инструмента.

Направена е характеристика на стройките за фагот и ролята им при изпълненията на композиции от български автори, във връзка с трактовката на звука.

Описани са произведенията за фагот, създадени от български композитори. Обърнато е внимание на творческия замисъл, идеята и появата на някои от тях.

Целта на Статкова е запознаването на формиращите се фаготисти с историята и традициите на българската фаготна школа, а също и провокиране на интерес към откриване на нови сведения и обогатяване на репертоара за инструмента.

Основната задача на дисертационния труд е проследяване на развитието на българското фаготно изкуство от зараждането му, чрез хронология в исторически аспект и музикално-естетически анализи на произведения за инструмента, обосноваващи различни подходи и творчески идеи, реализирани от българските композитори-класици (Второ поколение) до наши дни. Разгледана и анализирана е проблематика свързана с композиционната и изпълнителска дейност, дадени са методически насоки, явяващи се обект на настоящото изследване.

Отчетен е и интересът на българските композитори към автентичния фолклор и претворяването му в произведения за фагот, пречупен през призмата на творческата им инвенция, светоглед и естетически вкус.

Актуалността на темата на дисертационния труд е обусловена от динамиката в развитието на съвременното музикално изкуство и необходимостта от запознаване и съхраняване на българските традиции в творчеството за фагот, от анализирането на съвременните творби за инструмента, водещо до усъвършенстване на интерпретаторските възможности и обновяване на подходите в методиката на преподаване им, както и тяхното приложение в изпълнителската практика.

Всичко това ще допринесе за обогатяване на професионалния естетически мироглед, изграждане и развитие на изпълнителско-творческия модел при формиращите

се инструменталисти, а също ще доведе до усъвършенстване на теоретико-практическите умения при изпълнителите-фаготисти и ще разшири компетентностите на музикалните педагози. Горезложеното обуславя приносния характер на изследването.

От съществено значение за научното изследване е подходът на автора, чрез който са разгледани произведения, представени в няколко аспекта: хронологично в исторически план, и аналитично – композиционна техника, динамични нюанси, технически изисквания. Проблематиката възникваща при интерпретиране, произхождаща от специфичните особености на инструмента, професионалното използване на разнородните технически, темброви и динамични възможности за постигане на стилова и емоционално въздействаща интерпретация и убедително изграждане на художествения образ. Теоретичния и емпиричния метод на изследване са обединени в комплексен подход.

От справката за научните публикации е видно, че те са три на брой и са пряко свързани с темата на дисертационния труд.

В разработката е събрана, систематизирана и анализирана обемна информация изложена в 104 страници, като реалния текст е в 100 стр. Обясненията са обосновани с подходящи нотни примери 35 на брой, 5 фигури, 5 снимки, допринасящи за създаване на още по-ясна представа за разглежданата проблематика. Библиографията съдържа 17 източника, от които 6 интернет страници.

Авторефератът е изготвен според изискванията и дава ясна представа за основните резултати постигнати в дисертацията.

Приносите на труда се изразяват в следното:

- първото по рода си изследване за българските композитори творили за фагот;
- за първи път е систематизиран е описан репертоара за фагот от български автори;
- анализирани са избрани произведения за фагот, изпълнени непосредствено след тяхното написване, през втората половина на XX и началото на XXI век;
- издирени и изпълнени са забравени творби за инструмента от български композитори;
- измерени са автентични нотни ръкописи на проф. Атанас Гърдев, от архивите на библиотеката на НМА „Проф. Панчо Владигеров“ – София, НУМТИ – Пловдив, Пражката консерватория;
- чрез приложените интервюта на композитори, е представена полезна информация за създаването на определени произведения за фагот, техния замисъл и съвети за интерпретирането им;
- реализирани са премиери за България на „Вдъхновения от България за соло фагот“ от композитора Силвия Статкова, в рамките на „Нова българска музика – 2021“ и на произведението на проф. Емил Наумов „Три елегии“ изпълнено на докторантски концерт в концертна зала „Димитър Ненов“, НМА „Проф. Панчо Владигеров“ – София.

В заключение ще изтъкна, че дисертационния труд на Даниела Статкова на тема „Фаготът като солиращ инструмент в произведенията на българските композитори от XX век“ ме впечатли със задълбочеността на разглежданата тематика, анализите и научно-теоретичната обосновка, написана на професионален и в същото време достъпен език, както и с качествените примери, спомагащи за още по-ясното възприемане на изследването. От изложеното в труда е видно, че Статкова е музикант, с богата музикално-теоретична подготовка и концертна практика. Считам, че теоретичната разработка отговаря на предявените от ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Това ми дава

основание да предложи на уважаемото Научно жури да присъди на Даниела Николова Статкова образователната и научна степен „*доктор*“.

17.01.2023 г.

Изготвил становището: .....

(проф. д-р Борислав Ясенов)